

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
ЗО «Білоруська державна сільськогосподарська академія», Республіка Білорусь
ЗО «Поліський державний університет», Республіка Білорусь
Варшавський університет наук про життя, Польща
Словацький аграрний університет, Словацька Республіка
Мендель університет, Чеська Республіка
Індустріально-економічний коледж імені академіка Г.Г. Сейткасимова, Республіка Казахстан

Міжнародна науково-практична конференція
«Стратегія економічного розвитку України: теоретичні засади та механізми реалізації»
14-15 квітня 2016 року м. Ніжин

РОЛЬ ДОРАДНИЦТВА У РОЗВИТКУ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ НА СЕЛІ

Корінець Р. Я.,
президент Національної асоціації
сільськогосподарських дорадчих служб України

www.dorada.org.ua
doradaukraine@gmail.com

+38 044 2230270

Програма підтримки малого і середнього підприємництва на 2015 – 2016 роки Козелецького району

Основними напрямками роботи з питання сприяння ресурсному, інформаційному забезпеченню та формуванню інфраструктури є: створення і постійне оновлення **бази даних** нежитлових приміщень виробничого та невиробничого призначення, що не використовуються та можуть бути передані підприємцям в користування; проведення **роз'яснювальних заходів та консультацій** з питань ведення бізнесу, управлінського досвіду, **висвітлення в районній газеті “Новини Придесення”** та на офіційному веб-сайті райдержадміністрації питань розвитку підприємництва та реалізації державної регуляторної політики.

...

Інформаційне забезпечення суб'єктів малого і середнього підприємництва передбачає реалізацію заходів Програм, спрямованих на:

- - створення комп'ютерної мережі і забезпечення доступу суб'єктів підприємництва до ділової інформації (про ресурсну і товарну бази, постачальників товарів та послуг, джерела і умови кредитування, потенційних інвесторів, комунальне майно, вільні нежитлові та виробничі площі, комерційні пропозиції великих та середніх підприємств);
- - створення на районному веб-сайті спеціалізованої сторінки для інформування суб'єктів підприємницької діяльності про новини й події в сфері підприємництва в районі, реквізити провідних громадських об'єднань підприємців, адреси об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва, державних установ;
- - забезпечення публічного обговорення проектів регуляторних актів, які суттєво впливають на ринкове середовище, своєчасне доведення виданих регуляторних актів до суб'єктів підприємницької діяльності;
- - організація місцевих і районних виставок-ярмарків, участі підприємців в міжнародних конференціях, виставках, семінарах і конкурсах з метою обміну досвідом, використання інноваційних ідей, „ноу-хау”, високих технологій;

...

Але незважаючи на позитивні зрушення **недостатньо розвинутим залишається сфера підприємництва в сільській місцевості**, де однією з основних причин що стримують розвиток малого бізнесу є відсутність у більшості працездатного населення **орієнтирів для самореалізації підприємницької діяльності**, обмеженість або повна відсутність матеріально-фінансових ресурсів.

ЛАДС: створення орієнтирів, мобілізація ресурсів

У 2008-2013 роках Львівська аграрна дорадча служба реалізовувала Проект "ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТНОЗДАТНОСТІ МОЛОЧНОГО СЕКТОРУ В УКРАЇНІ"

- створено 48 пасовищ на площі 1152 га
- покращено пасовищ на площі 688 га
- власники корів, учасники Проекту, збільшили виробництво молока в своїх господарствах на 7000 т
- проведено понад 800 практичних семінарів, надано понад 5000 консультацій
- налагоджена співпраця з молокопереробними підприємствами
- впроваджено систему щомісячного ведення інформації по кожній корові (більше 5000 корів)
- здійснюється щомісячна лабораторна оцінка якості молока
- підтримано будівництво 15 нових сімейних селянських господарств з поголів'ям до 2752 корів
- У двох господарствах запроваджено інноваційний проект доїння на пасовищі
- 1,536 млн. грн залучено для створення заставних фінансових гарантій щодо кредитів для сільських родин, які створюють родинні молочні ферми
- 8 родин та 1 кооператив отримали в банку кредити під 8-12% річних на суму 62-300 тисяч грн. Отримані кошти були використані для будівництва і реконструкції молочних ферм, придбання обладнання. Це сприяло залученні власних коштів цих родин у сумі понад 5,2 млн. грн
- окремі родинні господарства та кооперативи отримали бюджетну підтримку від районних, обласної та державної програм підтримки сільськогосподарських виробників
- створено кооперативне об'єднання «Рівноправність», яке налічує в собі 9 обслуговуючих кооперативів.

Впровадження проекту Міністерства закордонних справ, торгівлі і розвитку Канади "Розвиток молочного бізнесу в Україні" (2014 – 2021 рр.)

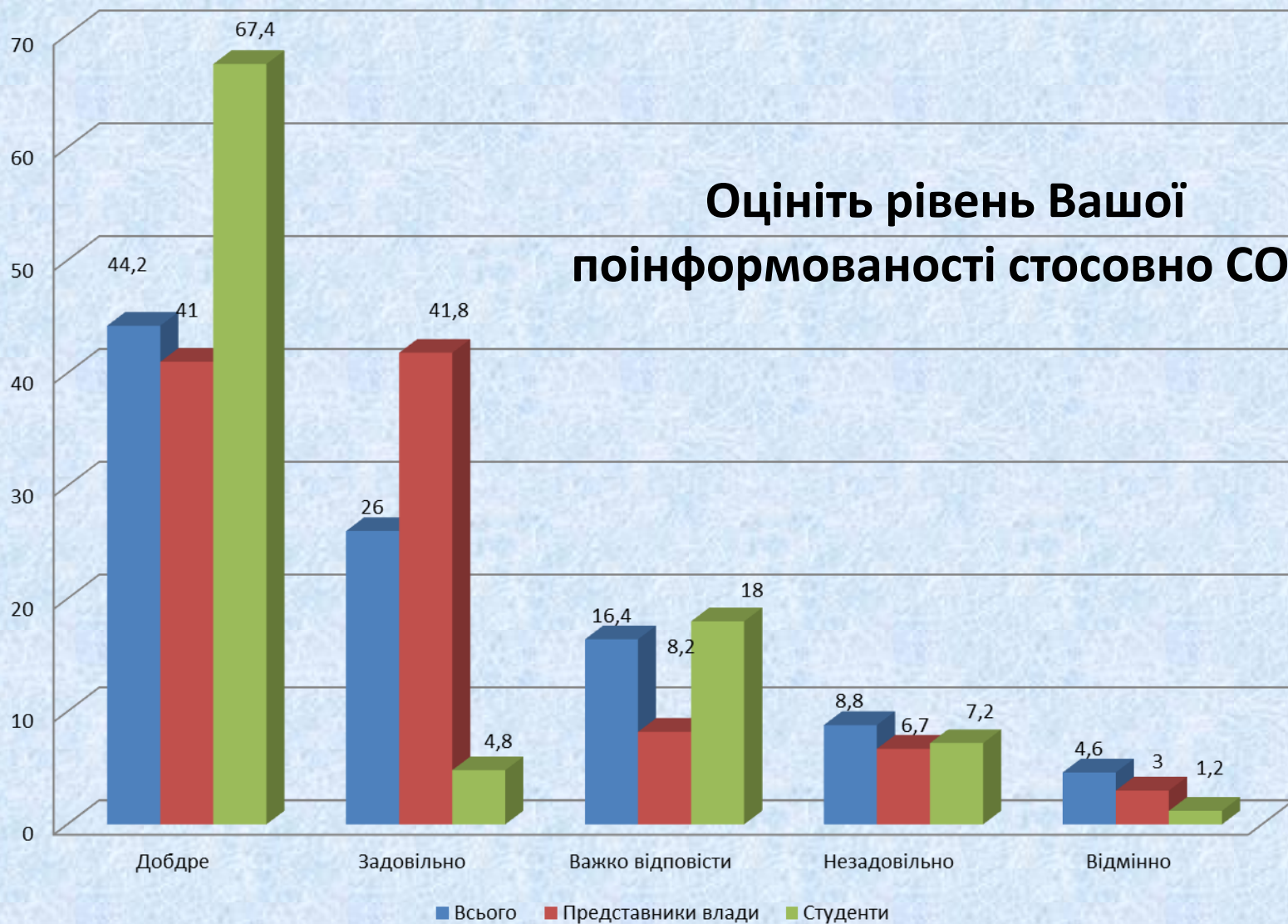
Дорадчі служби і кооперація

- Дорадча кооперативна школа НАСДСУ
  - Кооперативна академія Дніпропетровської сільськогосподарської консультаційної служби
  - Кооперативні об'єднання «Рівноправність» (Львівська обл.), «Господар» (Дніпропетровська обл.)
  - Кооперативна навчальна ферма (Дніпропетровська обл.)
  - Проект розвитку зерносховищ та сільськогосподарських кооперативів в Україні
- Науково-практичний коментар до закону України «про сільськогосподарську кооперацію» та суміжних правових актів

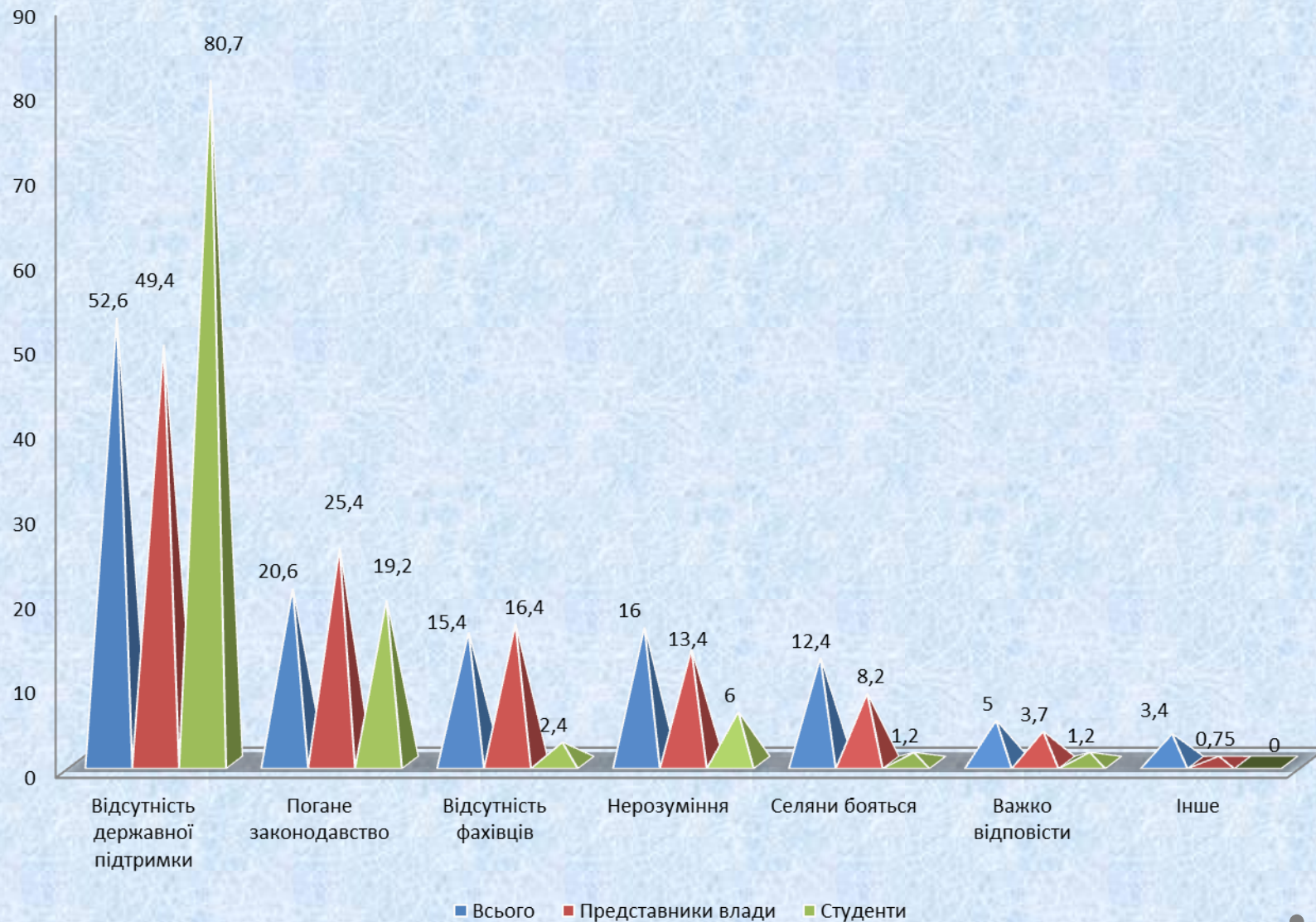

Незадоволений попит на інфомацію

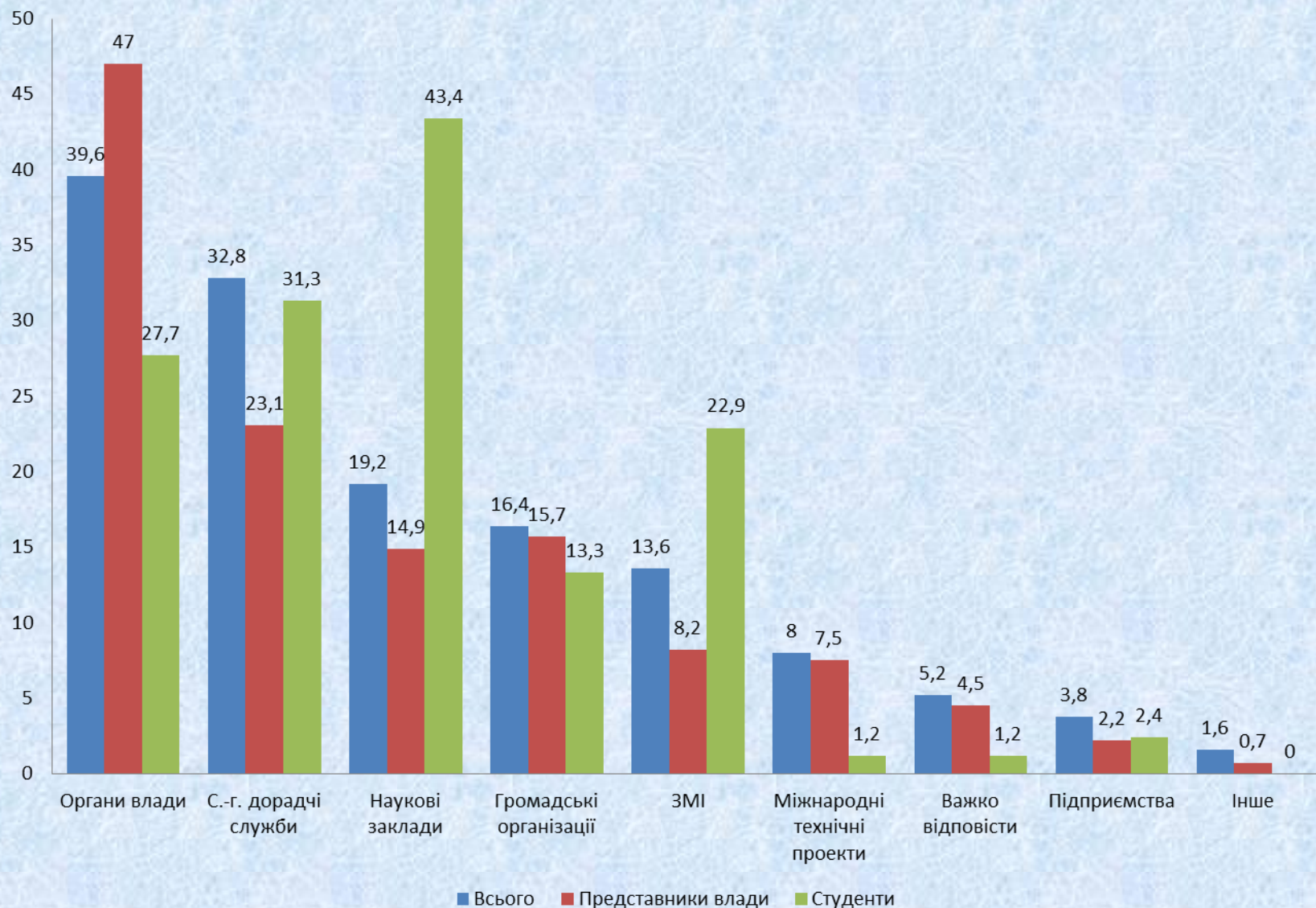
Оцініть рівень Вашої
поінформованості стосовно СОК

Що найбільше обмежує створення нових та розвиток вже існуючих кооперативів

Хто, в першу чергу, **повинен** організовувати інформаційно-просвітницьку роботу серед сільського населення, навчати основам СОК

Дорадчі служби і сімейні ферми

Мета дорадчої служби

Збільшення прибутковості ведення бізнесу сімейними фермами

Проблеми з якими стикаються сімейні ферми

- ☐ Низька трансформація сільськогосподарського сектора до потреб часу
- ☐ Чи не зацікавленість молоді у розбудові сімейних ферм
- ☐ Упереджене ставлення чоловіків і жінок до можливості поліпшень умов праці на сімейній фермі
- ☐ Структурні складності з кооперацією

Дорадча служба

- ☐ Формування стратегії розвитку сімейних ферм
- ☐ Послуги вузькопрофільних фахівців і організацій
- ☐ Пошук недержавного фінансування

Розвиток підприємництва

- ☐ Пошук потенційних фермерів - жінки, молодь, сім'я
- ☐ Проект реконструкції приміщень ферм
- ☐ Розвиток супутніх бізнесів для підтримки сімейних ферм

There are no translations available

24 - 25 вересня в Дніпропетровську проходить обласний семінар-тренінг для працівників мисливської кооперації.

Принципиальною мисливською зброєю в Україні є дрібні мисливські гвинтівки, які не мають необхідної точності, щоб піддавати свій збиток об'єктам і професійним дичинам. Підприємства мисливської кооперації повинні бути в змозі придбати нові гвинтівки, які будуть більш точними, ніж старі, і будуть більш ефективними.

Крім того, серед членів кооперації:

- розвиток навичок спілкування та ведення бізнесу, оскільки підприємство мисливської кооперації повинно бути в змозі конкурувати з іншими підприємствами, які надають подібні послуги;
- розвиток мисливської кооперації та формування підприємств мисливської кооперації;
- навчання мисливської кооперації з ведення бізнесу та розвитку кооперації та проекту.

Завдяки проекту «Дніпропетровський спеціалізований центр для розвитку кооперації та проекту» мисливська кооперація в Україні» партнери мисливської кооперації та мисливської кооперації в Україні.

Назва	Місяць	Початок	Кінець
27.08	МІС	21.4257	23.3000
03.09	МІС	24.4256	26.7500
10.09	МІС	0.3951	0.3495

Назва: Мисливська кооперація

Місяць: МІС

Початок: 21.4257

Кінець: 23.3000

Місяць: МІС

Початок: 24.4256

Кінець: 26.7500

Місяць: МІС

Початок: 0.3951

Кінець: 0.3495

Назва: Мисливська кооперація

Місяць: МІС

Початок: 21.4257

Кінець: 23.3000

Місяць: МІС

Початок: 24.4256

Кінець: 26.7500

Місяць: МІС

Початок: 0.3951

Кінець: 0.3495

Кооперативна навчальна ферма
Сільськогосподарське підприємство
"Молочарське"

с. Олександрівка, Покровський район,
Дніпропетровська область

[Про ферму](#)

[Кооперативне об'єднання
"ГОСПОДАР"](#)

[Навчальна діяльність](#)

[Сімейні ферми](#)

[Галерея](#)

[Знайомтесь! Наші
сімейні ферми!](#)

Структура навчальних програм для власників малих сімейних ферм

05.06.2017 | 10:00

Тематика курсу	Назва тренінгу	Структура курсу
Тваринництво	Утримання та догляд за тваринами	Умови утримання сільськогосподарської худоби, включаючи вимоги до хлівів, будівельних матеріалів, кормів, води,

Календар тренінгів

« Серпень »

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк.

*«На сьогоднішній день правильна політика наступна. **Не чіпайте** малий бізнес, дайте їм заробити на життя. Малий та середній бізнес виконує не тільки економічну, а й соціальну функцію»*

24 червня 2015 року

Та чи цього досить?

ЛАДС надає СОК підтримку у таких напрямках:

- Консультування на кожному етапі створення та діяльності СОК.
- Допомога у розробці статутних документів, проекту розвитку та бізнес-плану СОК.
- Створення сервісних центрів, організація молокозбиральних пунктів, покращення пасовищ, заготівля сіна, сінажу та силосу, надання послуг зі штучного осіменіння.
- Навчальні семінари для членів Правління та членів СОК.
- Обмін досвідом з представниками канадських кооперативів.
- Залучення кооперативів до регіонального Об'єднання для розширення спектру послуг та отримання консультацій професійного менеджера та бухгалтера.
- Семінари та тренінги щодо розвитку молочного виробництва, заготівлі кормів та інші.
- Сприяння жіночому підприємництву та промоція фермерського бізнесу серед молоді.

Не чіпати - мало...

Потрібна щодення системна робота...

Теми тренінгів	План
<u>I. Розвиток кооперативного руху</u>	- Значення кооперативів в світі та Україні: історія та сучасність. - Кооперативні цінності та принципи. - Просування рівної участі жінок і чоловіків у кооперативі.
<u>II. Роль ради правління в кооперативі</u>	- Структура управління кооперативом: ролі та відповідальність. - Комунікація, формування команди та управління конфліктами. - Самооцінка ради правління.
<u>III. Фінансовий аналіз</u>	- Основи бухгалтерії та основні фінансові показники. - Фінансове моделювання. Розрахунок базових фінансових показників вашого кооперативу.
<u>IV. Проведення ефективних зборів</u>	Успішне спілкування та лідерство у проведенні зборів.
<u>V. Кооперативне право та правила внутрішньогосподарської діяльності</u>	- Розуміння законодавчої бази діяльності кооперативу – читаємо закон. - Формування правил внутрішньогосподарської діяльності кооперативу.
<u>VI. Економіка сільськогосподарських ринків</u>	Презентація.
<u>VII. Планування розвитку кооперативу</u>	- Стратегічний аналіз та планування. - Діагноз ситуації щодо можливостей жінок та чоловіків в кооперативі. - Розробка плану дій для забезпечення рівноправності жінок і чоловіків в кооперативі.
<u>VIII. Формування команди лідерів</u>	Оцінка та розвиток участі у діяльності кооперативу.

Дорадчі служби та формування й імплементація політики

Частка суб'єктів МСБ в цілому по ЄС складає 99 %

10 базових положень Акту малого бізнесу для Європи

1. Створюється середовище, у якому підприємці та **сімейні бізнеси** можуть процвітати, і підприємництво винагороджується.
2. Гарантується, що чесні підприємці, котрі стали перед банкрутством, швидко отримують другий шанс розпочати бізнес.
3. Принцип «Спочатку думаємо про маленьких» закладається в основу державної політики.
4. **Оприлюднюється інформація** «Адміністрації, сприятливі потребам малого та середнього бізнесу (МСБ)».
5. Орієнтація публічної політики на потреби МСБ: полегшити участь МСБ у процедурах державних закупівель і передбачити **покращання популяризації можливостей МСБ.**
6. Полегшення доступу МСБ до фінансування, розвиток правового і ділового середовища, сприятливого до своєчасних розрахунків у господарській діяльності.
7. Допомога МСБ отримувати більшу вигоду від можливостей, що надаються єдиним ринком.
8. **Просування модернізації навичок у МСБ та всіх можливих новацій.**
9. **Допомога МСБ трансформувати виклики зовнішнього середовища до можливостей.**
10. Стимулювання та підтримка МСБ в напрямі отримання вигоди від росту ринків.

Розпорядження КМУ від 20 жовтня 2010 р. N 2000-р
«Про затвердження плану заходів щодо впровадження принципів
Акта з питань малого бізнесу для Європи»

РЕЗОЛЮЦІЯ
національної конференції “Розвиток і державна підтримка МСП: реальний стан, політичні
декларації та законодавче забезпечення”
14 травня 2015 року, м. Київ

Громадські об'єднання, які представляють чи здійснюють діяльність в інтересах МСП, виділяють такі пріоритетні сфери і невідкладні заходи:

5. Інфраструктура розвитку МСП:

- ...
- забезпечити міжвідомчу координацію при розробленні та реалізації програм і заходів з **надання інформаційно-консультаційних та освітніх послуг новоствореним або діючим МСП**, особам, які планують започаткувати підприємницьку діяльність (Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Міністерство освіти і науки України, Державна служба зайнятості України);
- **визначити чіткі критерії виокремлення об'єктів інфраструктури розвитку МСП** (бізнес-інкубаторів, технологічних парків, бізнес-центрів, інвестиційних фондів і агентств, інноваційних підприємств, **інформаційно-консультаційних установ** тощо) **зادля цільового спрямування державної допомоги на їх створення та розвиток** (Міністерство економічного розвитку і торгівлі України);
- підтримувати роботу інтерактивних комунікаційних ресурсів, які забезпечуватимуть **інформаційну, аналітичну, консультаційну та іншу підтримку діяльності громадських об'єднань, що представляють інтереси сектору МСП** (Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, міжнародні донори).

Як створити систему інформаційного забезпечення МСБ та кооперативів

- Спрямованість як на розвиток середовища, сприятливого для розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, МСБ, так і на забезпечення внутрішніх потреб кооперативів, МСБ в інформації: **формальні та неформальні інститути, інституції.**
- Формування інформаційних потоків, спрямованих на **подолання упередженості** громадян щодо підприємництва, кооперації, сформованого під тиском минулого.
- Боротьба з **псевдо-кооперацією.**

Важливі завдання кооперативних організацій, МСБ:

- створення інформаційних потоків, спрямованих на представників органів влади задля досягнення ними **розуміння основ кооперації, МСБ;**
- створення **публічного тиску** на представників органів влади задля прийняття ними рішень на користь сільськогосподарської обслуговуючої кооперації;
- залучення закладів **аграрної науки, освіти,** системи підготовки кадрів для державної служби, **проектів міжнародної технічної допомоги** як джерел ресурсів;

Особливий акцент у такій роботі з представниками органів влади слід робити на здобутки МСБ у світі, на **світову практику державної підтримки МСБ.**

У нас все буде добре!?!

Спільна заява республіки Вірменії, республіки Білорусії, Грузії, республіки Молдови та України щодо Розвитку Консультативної Системи Сільського Господарства та Сільської Місцевості

Рига, 16 Квітня 2015

Посилаючись на міжнародну конференцію: "Сільські та сільськогосподарські консультаційні системи (ССКС): кращі приклади і досвід в Східному партнерстві", проведену 15-16 Квітня 2015 та організовану за сприяння президентства Латвії в Раді Європейського союзу та Панелі Східного партнерства в галузі сільського господарства та розвитку сільських районів, ми, Міністри відповідальні за сільське господарство та сільські райони, одноголосно заявляємо що:

Ми підтверджуємо важливість ініціативи Східного партнерства та його внесок до співпраці у сфері розвитку сільського господарства та сільських районів, через розповсюдження найкращих практик та досвіду у розвитку та реалізації стійких стратегій та інших рішень для сектору.

Ми наголошуємо на важливості розвитку дорадчої системи сільського господарства та сільських районів так як вона надає професійну експертизу та підтримку і постійну можливість навчання, які є критичними для економічного розвитку. Ми розуміємо, що для ефективної роботи консультативної системи необхідним є прозоре правове середовище. Ми визнаємо потребу у подальшому зміцненні інституційного потенціалу консультативної системи сільського господарства та сільських районів.

Ми шукаємо засоби заохочення обміну між державними органами відповідальними за ССКС і сприяння обміну та взаємодії між консультативними системами, незалежно від того, чи вони є публічними або приватними, між нашими країнами та членами ЄС для отримання вигоди від найкращих практик одне одного та потенційної взаємодії.

Більше того, ми розглядаємо важливість наступних аспектів у співпраці Східного Партнерства у сфері сільського господарства :

- подальше поглиблення відносин і співпраці у сільській та сільськогосподарській консультаційній системі між Європейським Союзом, його країнами-членами та нашими країнами,
- допомогу Європейського Союзу у підтримці наших програм реформи у сфері розвитку сільського господарства та сільської місцевості,
- посилення виміру бізнесу Східного Партнерства шляхом співпраці з метою покращення сільськогосподарського підприємництва.

(підписи)

Заступник міністра сільського господарства Вірменії – Армен Арутюнян
Перший заступник міністра сільського господарства і продовольства Республіки Білорусь – Леонід Маринич
Міністр сільського господарства Грузії – Отар Данелія
Міністр сільського господарства і харчової промисловості Республіки Молдова - Іон Сула
Міністр аграрної політики та продовольства України - Олексій Павленко

ЄДИНА КОМПЛЕКСНА СТРАТЕГІЯ
РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА І СІЛЬСЬКИХ
ТЕРИТОРІЙ В УКРАЇНІ
НА 2015-2020 РОКИ

УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

Стаття 404

Співробітництво між Сторонами у сфері сільського господарства та розвитку сільських територій охоплюватиме, серед іншого, наступні сфери:

f. поширення знань шляхом проведення навчальних та інформаційних заходів;

g. сприяння інноваціям шляхом проведення досліджень та просування системи дорадництва до сільськогосподарських виробників;

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
ЗО «Білоруська державна сільськогосподарська академія», Республіка Білорусь
ЗО «Поліський державний університет», Республіка Білорусь
Варшавський університет наук про життя, Польща
Словацький аграрний університет, Словацька Республіка
Мендель університет, Чеська Республіка
Індустріально-економічний коледж імені академіка Г.Г. Сейткасимова, Республіка Казахстан

Міжнародна науково-практична конференція
«Стратегія економічного розвитку України: теоретичні засади та механізми реалізації»
14-15 квітня 2016 року м. Ніжин

РОЛЬ ДОРАДНИЦТВА У РОЗВИТКУ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ НА СЕЛІ

Корінець Р. Я.,
президент Національної асоціації
сільськогосподарських дорадчих служб України

www.dorada.org.ua
doradaukraine@gmail.com

+38 044 2230270

